

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 11/21
Λουξεμβούργο, 2 Φεβρουαρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-481/19
DB κατά Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)

Φυσικό πρόσωπο, εις βάρος του οποίου διενεργείται διοικητική έρευνα για κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, διαθέτει το δικαίωμα σιωπής οσάκις από τις απαντήσεις του ενδέχεται να προκύψει η ευθύνη του για παράβαση που τιμωρείται με διοικητικές κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα ή η ποινική ευθύνη του

Ωστόσο, το δικαίωμα σιωπής δεν μπορεί να δικαιολογήσει κάθε άρνηση συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές, όπως είναι η άρνηση εμφάνισης σε ακρόαση ή παρελκυστικές μεθοδεύσεις

Στις 2 Μαΐου 2012 η Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (εθνική επιτροπή κεφαλαιαγοράς, Ιταλία) (στο εξής: Consob) επέβαλε στον DB χρηματικές κυρώσεις συνολικού ύψους 300 000 ευρώ, για διοικητική παράβαση σχετική με την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, που έλαβε χώρα το 2009.

Του επέβαλε επίσης πρόστιμο ύψους 50 000 ευρώ λόγω μη συνεργασίας. Συγκεκριμένα, ο DB, αφού ζήτησε επανειλημμένως την αναβολή της ακρόασης στην οποία είχε κληθεί υπό την ιδιότητα του ενημερωμένου για τα πραγματικά περιστατικά προσώπου, όταν παρουσιάστηκε στην ακρόαση αρνήθηκε να απαντήσει στις ερωτήσεις που του απευθύνθηκαν.

Κατόπιν της απόρριψης της ανακοπής που άσκησε κατά των κυρώσεων αυτών, ο DB άσκησε αναίρεση ενώπιον του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία). Στις 16 Φεβρουαρίου 2018 το δικαστήριο αυτό έθεσε στο Corte costituzionale (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ιταλία) παρεμπόπτον ζήτημα συνταγματικότητας σχετικό με τη διάταξη του ιταλικού δικαίου¹ βάσει της οποίας επιβλήθηκε η κύρωση λόγω μη συνεργασίας. Η διάταξη αυτή προβλέπει την επιβολή κυρώσεων για τη μη εμπρόθεσμη συμμόρφωση προς τα αιτήματα της Consob ή για την πρόκληση καθυστέρησης στην άσκηση των εποπτικών καθηκόντων του φορέα αυτού, ακόμη και εις βάρος του προσώπου στο οποίο η Consob προσάπτει την τέλεση του αδικήματος της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών.

Το Corte costituzionale (Συνταγματικό Δικαστήριο) υπογράμμισε ότι, κατά το ιταλικό δίκαιο, η κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών συνιστά τόσο διοικητική όσο και ποινική παράβαση. Στη συνέχεια, επισήμανε ότι η επίμαχη διάταξη εξεδόθη προς εκτέλεση ειδικής υποχρέωσης που επιβάλλεται από την οδηγία 2003/6² και θέτει επί του παρόντος σε εφαρμογή διάταξη του κανονισμού 596/2014³. Ως εκ τούτου, υπέβαλε ερώτημα στο Δικαστήριο σχετικά με τον συμβατό

¹ Το άρθρο 187 quinquies του decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52 (νομοθετικού διατάγματος αριθ. 58, περί ενιαίου κειμένου των διατάξεων σχετικά με τη χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση, κατά την έννοια των άρθρων 8 και 21 του νόμου 52 της 6ης Φεβρουαρίου 1996), της 24ης Φεβρουαρίου 1998.

² Δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) (ΕΕ 2003, L 96, σ. 16), τα κράτη μέλη καθορίζουν τις κυρώσεις που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συνεργασίας σε έρευνα που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας αυτής. Το τελευταίο αυτό άρθρο διευκρινίζει ότι, στο πλαίσιο αυτό, η αρμόδια αρχή πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο και, εάν είναι αναγκαίο, να καλέσει ένα πρόσωπο σε ακρόαση.

³ Το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 173, σ. 1). Η διάταξη αυτή επιβάλλει τον καθορισμό διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση μη συνεργασίας ή μη συμμόρφωσης με έρευνα ή επιθεώρηση ή αίτημα, κατά το άρθρο 23,

χαρακτήρα των διατάξεων αυτών με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και, ειδικότερα, με το δικαίωμα σιωπής.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου αναγνωρίζει την ύπαρξη, υπέρ φυσικού προσώπου, δικαιώματος σιωπής, το οποίο προστατεύεται από τον Χάρτη ⁴, και κρίνει ότι η οδηγία 2003/6 και ο κανονισμός 596/2014 επιτρέπουν στα κράτη μέλη να τηρούν το δικαίωμα αυτό στο πλαίσιο έρευνας διενεργούμενης εις βάρος τέτοιου προσώπου, η οποία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη του για παράβαση που τιμωρείται με διοικητικές κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα ή η ποινική ευθύνη του.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Υπό το πρίσμα της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη ⁵, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι **το δικαίωμα σιωπής, το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο της έννοιας της «δίκαιης δίκης», απαγορεύει, μεταξύ άλλων, την επιβολή κυρώσεων σε «κατηγορούμενο» φυσικό πρόσωπο λόγω της άρνησής του να παράσχει στην αρμόδια δύναμη της οδηγίας 2003/6 ή του κανονισμού 596/2014 αρχή απαντήσεων από τις οποίες ενδέχεται να προκύψει η ευθύνη του για παράβαση που τιμωρείται με διοικητικές κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα ή η ποινική ευθύνη του.** Το Δικαστήριο διευκρινίζει, συναφώς, ότι η νομολογία σχετικά με την υποχρέωση των επιχειρήσεων να παράσχουν, στο πλαίσιο διαδικασιών δυνάμενων να οδηγήσουν στην επιβολή κυρώσεων για αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορές, πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν αργότερα να αξιοποιηθούν προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη τους για τέτοιες συμπεριφορές, δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογίαν για να καθοριστεί το περιεχόμενο του δικαιώματος σιωπής φυσικού προσώπου το οποίο κατηγορείται για κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι **το δικαίωμα σιωπής δεν μπορεί να δικαιολογήσει κάθε άρνηση συνεργασίας του ενδιαφερόμενου προσώπου με τις αρμόδιες αρχές, όπως η άρνηση εμφάνισης σε ακρόαση οριζόμενη από τις αρχές αυτές ή οι παρελκυστικές μεθοδεύσεις με σκοπό την αναβολή της διεξαγωγής της ακρόασης.**

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι τόσο η οδηγία 2003/6 όσο και ο κανονισμός 596/2014 επιδέχονται ερμηνεία σύμφωνη με το δικαίωμα σιωπής, υπό την έννοια ότι δεν απαιτούν να επιβάλλεται σε φυσικό πρόσωπο κύρωση λόγω της άρνησής του να παράσχει στην αρμόδια αρχή απαντήσεις από τις οποίες ενδέχεται να προκύψει η ευθύνη του για παράβαση που τιμωρείται με διοικητικές κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα ή η ποινική ευθύνη του. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι δεν αποκλείεται ρητώς η επιβολή κυρώσεων για μια τέτοια άρνηση δεν δύναται να θίγει το κύρος των συγκεκριμένων πράξεων. **Εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι δεν μπορεί να επιβληθεί κύρωση σε φυσικό πρόσωπο λόγω της άρνησής του να παράσχει τέτοιες απαντήσεις στην αρμόδια αρχή.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, του οποίου το στοιχείο β' διευκρινίζει ότι τούτο περιλαμβάνει την ανάκριση προσώπου με στόχο την απόκτηση πληροφοριών.

⁴ Άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, και άρθρο 48 του Χάρτη.

⁵ Το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582